

Op zoek naar grote zoogdieren in Yukon, Canada

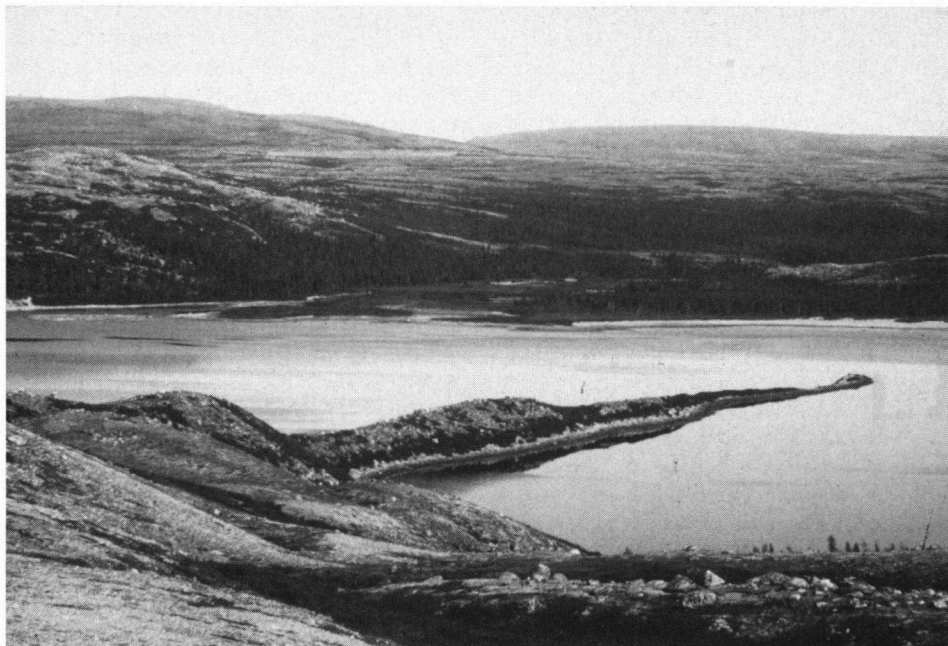
Cor Smits

De meeste Canadezen wonen minder dan honderd kilometer van de grens met de Verenigde Staten. Nu heeft Canada nog niet twee maal de bevolkingsgrootte van Nederland en als je bedenkt dat het 't op één na grootste land ter wereld is, wordt het snel duidelijk hoe 'leeg' dat land wel moet zijn. Ik beperk me in dit relaas tot het Yukon Territorium, het deel van Canada grenzend aan Alaska (V.S.) in het westen, de provincie Brits Columbia in het zuiden en het Noordwest Territorium in het oosten. De geografische statistieken van Yukon (zoals de inwoners het doorgaans noemen) spreken sterk tot de verbeelding van hen die van oorspronkelijke natuurgebieden verrukt zijn.

Zo is Yukon zo'n twintig maal zo groot als Nederland maar er wonen maar 29.000 mensen van wie 19.000 in de hoofdstad Whitehorse. Landbouw is er nauwelijks, bosbouw op zeer kleine schaal in nabijheid van twee stadjes en er zijn nog geen handvol mijnen. Stuwdammen zijn er slechts twee en die zijn klein. Kortom, op enkele bebouwde en ontgonnen gebiedjes na is het eigenlijk een onge-rept gebied. Te midden van een van de meest uitgestrekte gletsjergebieden van Noord-Amerika vinden wij er de hoogste berg van Canada, Mount Logan, die slechts 30 m lager is dan de hoogste van de V.S. (Mount McKinley).

In het uiterste noorden strekken enorme toendragebieden zich uit tot de Noordelijke IJszee. Maar het overgrote deel van het landschap van de Yukon wordt bepaald door uitgestrekte, beboste bergvalleien. In de verte zie je haast altijd bergen waarvan de toppen in de toendrazone liggen en vaak met sneeuw bedekt zijn. Het weer is wat wij doorgaans van een landklimaat verwachten; koele, aangename zomers en lange, strenge winters. In de Yukon kun je 's zomers dagenlang meer

Riviervallei van de George River.
Foto: Lo Camps/Anne Linders

dan 30°C meemaken, doch meestal varieert de temperatuur tussen 15 en 25°C. Het regent doorgaans niet frequent,

Negenentwintigduizend mensen; maar er komen zeker twee keer zoveel Elanden in de Yukon voor. En beren (Grizzly's en Zwarte Beren) zijn er zo algemeen als de mens. Het klink in grote lijnen zo ongeveer als de natuur en fauna van Scandinavië. Maar schijn bedriegt! De Bruine Beren van Scandinavië zijn bedreigd in hun voortbestaan. Yukon heeft zo'n 10.000 Grizzly's ofwel een vierde van het Noordamerikaans totaal. Men schat dat er momenteel in Yukon nauwelijks minder Grizzly's voorkomen dan vóór dat de blanken dit gebied ontdekten. Zwarte Beren komen in Scandinavië niet voor en ook zul je daar tevergeefs zoeken naar Bergschapen, Berggeiten, twee ondersoorten Kariboes (dit is de zelfde soort als het Eurasiatische Rendier doch deze is niet gedomesticeerd in Canada) en de Bison. Scandinavië heeft dan nog Reeën en Edelherten, maar de laatstgenoemde komt ook in Yukon voor (heet hier 'Elk' of 'Wapiti') en in plaats van het Ree huist hier het Muilidierhert. Overigens mag je uit deze gegevens niet de conclusie trekken dat het eenvoudig is om meer dan een paar van deze grote zoogdiersoorten op je vakantie waar te nemen. Zo leven sommige soorten

Foto boven:
Dood Kariboewijfje en kalf (4-5 weken).

Foto rechtsboven:
Kapitale bok (september).
Foto's: Lo Camps/Anne Linders

(bijvoorbeeld bergschaap en berggeit) in een ruige bergbiotoop, andere zijn schuw (bijvoorbeeld Grizzly en, in mindere mate, Zwarte Beer), en de Toendrakariboes waarvan er in Yukon maar liefst 165.000 voorkomen 's zomers in het uiterste noorden ver van de bewoonde wereld. De Boskariboes leven in kleine groepen boven de boomgrens van de meer uitgestrekte bergketens. Elanden en Zwarte Beren zul je waarschijnlijk het vaakst zien, vooral op kanotochten als je 's morgens vroeg een rivier afpeddelt. Vaar je op een rivier waar op dat moment Zalm paait dan is de kans op een Grizzly ook erg groot. De kansen vergroot je sterk door met behulp van een gids een tocht te ondernemen. Die weten het best waar je voor welke soort naar toe moet om een grote kans te hebben een of meer dieren te zien of zelfs te fotograferen. Maar stel je alvast erop in dat het een en ander veel werk kost.

De dichtheden spreken wat dat betreft voor zich. In de goede gebieden om een Eland te zien komt deze soort gemiddeld voor op een

dichtheid van een dier/3 km², terwijl Grizzly Beren gemiddeld op een dichtheid van een beer/50 km² voorkomen. Op sommige plaatsen zijn die dichtheden vele malen groter en dat is nu net de reden waarom een gids zo aan te bevelen is. De diensten van een gids zijn in de Yukon te kust en te keur te koop. Je kunt vergezeld van een gids een kano-expeditie on-

dernemen, een tocht te paard door de bergen ondernemen, je met een helicopter laten vliegen om Reuzenzalmen te vangen, een wandeltocht in Kluane ondernemen enzovoort. Maar hoe je het ook aanpakt, als je eenmaal in de Yukon geweest bent zul je altijd aan die wilde schoonheid blijven denken en er nooit meer uit de ban van raken...

■ Cor Smits, Centre Management Ltd., Ste. 201, 3106-3rd Avenue, Hougens' Centre, Whitehorse, Yukon Y1A 5G1, Canada.

De jacht op ivoor

EG-akkoord over de bescherming van Afrikaanse Olifanten.

In 1970 leefden er nog twee miljoen zeventienhonderdduizend Olifanten in Afrika, vandaag zijn dat er nog maar amper zeventienhonderdduizend. Als er niet snel doeltreffende maatregelen worden genomen zal de Olifant in Afrika uitsterven. De oorzaak is bekend, de dieren worden op grote schaal meedogenloos afgeslacht om het ivoor van hun slagtanden. De handel in ivoor, vrijwel illegaal, vertegenwoordigt een jaarlijkse omzet van meer dan 100 miljoen Ecu*

Wat de Europese Gemeenschap betreft is de invoer van ivoor (die 25% van het wereldtootaal vertegenwoordigt) al sedert jaren onder-

worpen aan een systeem van invoerquota. Dat betekent echter niet dat het ivoor niet illegaal wordt geïmporteerd of dat het van Afrika naar andere streken wordt uitgevoerd waar men het niet zo nauw neemt.

De milieuministers van de Europese Gemeenschap hebben thans de Europese Commissie gevraagd strengere importbepalingen te overwegen in samenwerking met derde landen ten einde aan de handel in ivoor en de uitroeiing van de Olifanten een halt toe te roepen.

Het milieu is een ware porseleinkast waarin de mens zich heel wat minder omzichtig beweegt dan de sympathieke dikhuiden...

* 1 Ecu = f 2,34 / BF 44

In 'Eurofocus' nummer 10 - 1989, bladzijde 7.